

Κυριακή 24η Μαρτίου 2024

Κυριακή Α΄ Νηστειῶν (Ὁρθοδοξίας).

(Ἰωάν. 1, 44 – 52).

«ἔρχου καί ἴδε» (Ἰωάν. 1, 47).

Τά συστήματα τῶν πιστῶν γιορτάζουμε σήμερα γιά τήν Ὁρθοδοξία μας. Γιορτάζουμε τή σωστή πίστη τῶν πατέρων, πού φωτίζει τόν κόσμο καί σώζει τούς ἀνθρώπους. Κατά τή σημερινή ἡμέρα ἀπευθύνεται ἀπό τήν Ἐκκλησία μία πρόσκληση στούς ἀνθρώπους. Αὐτή ἀκούστηκε γιά πρώτη φορά ἀπό τόν Φίλιππο πρὸς τόν φίλο του, τόν Ναθαναήλ: «ἔρχου καί ἴδε». Ὁ Φίλιππος καλεῖ τόν φίλο του νά ἔλθει κοντά στόν Χριστό καί νά γνωρίσει τόν Χριστό. Νά γνωρίσει τή σωτηρία. Μέ τόν ἴδιο σκοπό ἀπευθύνει αὐτή τήν πρόσκληση ἡ Ἐκκλησία σ' ὅλους τούς ἀνθρώπους. Τούς καλεῖ μέ ἀγάπη καί τούς

προκαλεί νά ἔλθουν κοντά στήν Ὁρθοδοξία μέ ἀνοικτό πνεῦμα, χωρίς προκαταλήψεις, γιά νά γνωρίσουν τή σωτηρία.

Γιορτάζει σήμερα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία γιά τρεῖς λόγους, γιά τούς ὁποίους προσκαλεῖ τούς ἀνθρώπους. Πρῶτον, γιορτάζει τήν ἔνσαρκη ἀποκάλυψη τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀπροσπέλαστος, ἀπερίγραπτος καί ἀπερινόητος, ὁ ἀπρόσιτος Υἱός τοῦ Θεοῦ σαρκώνεται καί γίνεται Υἱός τοῦ ἀνθρώπου. Χωρίς νά πάψει νά εἶναι τέλειος Θεός, φοράει τήν ἀνθρώπινη φύση καί, μέ τή συνεργία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, γίνεται τέλειος κατά πάντα ἄνθρωπος. Ἔτσι ὁ Ἀπερίγραπτος πλέον περιγράφεται, ὁ Ἀπρόσιτος προσεγγίζεται, ὁ Ὑπερβατικός γίνεται βατός καί οἰκεῖος. Ἐνῶ εἶναι διπλή ἡ φύση τοῦ Θεανθρώπου, παραμένει ἓνα τό πρόσωπο. Αὐτό τό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου ἀναλαμβάνει ἡ Ἐκκλησία νά τό λατρεύσει μέ τήν τέχνη της. Τοῦ πλέκει ὕμνους, Τοῦ κτίζει Ναούς, Τό ζωγραφίζει μέ χρώματα. Μέ τά κτιστά ἐργαλεῖα τῆς

ἀνθρώπινης καλλιτεχνίας ἢ Ἐκκλησία λατρεύει, ἐπικοινωνεῖ μέ τόν Χριστό καί ἀγιάζεται ἀπ' Αὐτόν. Ἡ εἰκονογραφία περιγράφει τήν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Ἰησοῦ, στήν ὁποία εἶναι ἐνωμένη καί ἡ θεϊκή φύση. Ἔτσι ὁ ζωγραφισμένος Χριστός εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Σωτήρας, ὅπως φανερώθηκε στόν κόσμον. Οἱ εἰκόνες, πού σήμερον ὑψώνουμε τιμητικά, εἶναι τά ἐργαλεῖα τῆς προσευχῆς, τά παράθυρα στήν αἰωνιότητα, οἱ νοητοί δρόμοι πού ἀκολουθεῖ ὁ πιστός, γιά νά συναντήσῃ μέ τό βλέμμα του τή ματιά τοῦ Σωτήρα. Γιορτάζουμε γιά τήν ὀρθόδοξη πίστη μας, ὅχι ἐπειδή εἶναι καλύτερη ἀπό τίς ἄλλες θρησκευτικές ἀπόψεις τῶν λαῶν οὔτε ἐπειδή εἶναι πιό ὀλοκληρωμένη φιλοσοφικά ἀπό τίς ἄλλες ιδέες καί φιλοσοφίες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἐπειδή ἡ ὀρθόδοξη πίστη εἶναι ἡ σχέση τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐμπιστοσύνης πού χτίζουμε καθημερινά μέ τόν Χριστό. Γιορτάζουμε γι' αὐτή τήν πίστη, διότι εἶναι ἀληθινή σχέση, μία σχέση ζωῆς.

Δεύτερον, προσκαλεί ἡ Ἐκκλησία κοντά της τούς ἀνθρώπους μέ τό: «ἔρχου καί ἴδε», διότι μέσα ἀπό τήν τιμή τῶν εἰκόνων γιορτάζει τό πανηγύρι τῆς ἀληθινῆς ὁμορφιάς. Οἱ εἰκόνες εἶναι εἰκαστικά δημιουργήματα πού δέν περιγράφουν ἀπλῶς τήν ὁμορφιά αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὅπως τό κάνει ἡ κοσμική ζωγραφική. Οἱ εἰκόνες περιγράφουν τό ἄρρητον κάλλος τῆς Θεότητας. Ζωγραφίζουν τήν ὑπερκόσμια ὁμορφιά τοῦ Παραδείσου. Ὁ πρωτόπλαστος Ἀδάμ, ὅσο ζοῦσε στήν Ἐδέμ, ἀπολάμβανε τήν ἀπόλυτη ὁμορφιά τοῦ Θεοῦ. Ὅταν χωρίστηκε ἀπό τόν Πατέρα του καί ἐξορίστηκε ἀπό τήν ἀπόλαυση τῆς θεογνωσίας, ἡ ὁμορφιά τοῦ Θεοῦ ἔμεινε μέσα του ὡς ἀνάμνηση καί ὡς ζητούμενο. Μετά τήν πτώση ἀπό τόν Παράδεισο ἄρχισε νά ἀναζητάει τή χαμένη ὁμορφιά καί γι' αὐτό δημιούργησε τήν τέχνη. Ἡ τέχνη, ὅμως, χωρίς Θεό εἶναι μία διαδρομή χωρίς σκοπό. Εἶναι μία δημιουργία χωρίς ἀληθινή βάση. Εἶναι μία ἀναζήτηση τοῦ ωραίου καί μία ὑποκειμενική ἔκφραση, χωρίς γνώση τοῦ ἀληθινοῦ. Γι' αὐτό ἡ τέχνη παραμένει κάτι

ἐντελῶς ὑποκειμενικό καί ἡ κοσμική αἰσθητική κάτι πού ἱκανοποιεῖ ἐν μέρει, ἀλλά ποτέ δέν γεμίζει ἀπόλυτα τήν ἀνθρώπινη ψυχή. Στό τέλος μάλιστα αὐτή ἡ μάταιη ἀναζήτηση τοῦ ὡραίου κουράζει καί γεμίζει τόν ἄνθρωπο μέ περιττά σκουπίδια καί ψυχοφθόρα πάθη. Ἡ ὀρθόδοξη εἰκονογραφία ἔχει μέτρο καί λιτότητα στήν ἔκφρασή της σέ συνδυασμό μ' ἕναν μυστικό πλοῦτο. Γεμίζει τήν ὄραση καί τήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου μέ σχήματα καί χρώματα ἀρμονικά δεμένα, ἀποπνέει ἡρεμία καί ἀπάθεια, καταθέτει τή σφραγίδα τῆς ὁμορφιάς ἐνός κόσμου πέρα καί πάνω ἀπό τή γήινη καί κοσμική πραγματικότητα. Ἡ ἀγιογραφία περιγράφει τίς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ καί ἄρα ζωγραφίζει τήν ξεχασμένη ἀπό τόν ἄνθρωπο θεϊκή ὡραιότητα. Μέσα στίς εἰκόνες ὁ ἄνθρωπος ξαναβρίσκει αὐτό πού ἔχασε, τήν ὡραιότητα τοῦ Παραδείσου. Σήμερα, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία προσκαλεῖ μέ τό «ἔρχου καί ἴδε» τούς ἀνθρώπους κοντά της γιά νά κοινωνήσουν, μέσα ἀπό τήν τέχνη τῶν

εικόνων, μέ τήν ἀπόλυτη καί ἀνεκκλάλητη θεία ὁμορφιά.

Τρίτον, ἡ Ἐκκλησία προσκαλεῖ σήμερα τοὺς ἀνθρώπους κοντά της, διότι γιορτάζει γιά τήν τέχνη της. Αὐτή ἡ λειτουργική τέχνη εἶναι ἀνθρωποκεντρική. Μπορεῖ νά ἔχει ἀναφορά στόν Θεό, ἀλλά ἔχει ὡς κέντρο τόν ἄνθρωπο. Ἡ ἀνθρώπινη μορφή εἶναι τό κύριο περιεχόμενό της. Στίς εἰκόνες ζωγραφίζεται ὁ ἄνθρωπος, ὅπως τόν θέλει ὁ Θεός καί ὄχι ὅπως κατάντησε ἀπό τήν ἁμαρτία. Ζωγραφίζεται σωσμένος καί φωτεινός, δοξασμένος καί λελαμπρυσμένος ἀπό τό ἄκτιστο φῶς τῆς θείας χάρης. Στίς ὀρθόδοξες εἰκόνες ζωγραφίζονται οἱ ἄνθρωποι μεταμορφωμένοι ἀπό τό ἄγγιγμα τοῦ Θεοῦ, ἀναγεννημένοι ἀπό τήν Ἐνανθρώπηση τοῦ Λόγου, ἀναπλασμένοι ἀπό τή Σάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Σ' ἕναν κόσμο, ὅπου ὁ ἄνθρωπος προσβάλλεται καθημερινά καί ὑποβιβάζεται στό ὄνομα ποικίλων σκοπιμοτήτων, εἶναι πραγματική ἑορτή ἡ τιμή τῶν ἱερῶν εικόνων. Μέσα στήν

Ἐκκλησία καί μέσα στίς εἰκόνες ὁ ἄνθρωπος ξαναβρίσκει τήν πρώτη του ἀξία, τήν προγονική δόξα, τόν ἀπόλυτο σκοπό τῆς ὑπαρξῆς του. Σ' ἕναν κόσμο πού διαχειρίζεται τούς ἀνθρώπους σάν νούμερα καί μονάδες, ἡ ὀρθόδοξη εἰκόνα τούς βλέπει σάν πρόσωπα προορισμένα γιά τήν αἰώνια καταξίωση τοῦ Παραδείσου.

Ἡ Ὀρθοδοξία γιορτάζει σήμερα καί φωνάζει στόν περιπλανώμενο σύγχρονο ἄνθρωπο: «ἔρχου καί ἴδε». Νά ἔλθουν οἱ ἄνθρωποι, γιά νά γνωριστοῦν μέ τόν Σαρκωμένο Λυτρωτή, γιά νά νιώσουν σημαντικοί σ' ἕναν χῶρο πού τούς βάζει στό κέντρο τοῦ σύμπαντος καί ὄχι στίς ὑποσημειώσεις τῆς καθημερινότητας . Νά ἔλθουν, τέλος, γιά νά βιώσουν τήν ἀπόλυτη ὀμορφιά, τό ἀνέκφραστον κάλλος τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου, ὅπως αὐτό ἀποκαλύφθηκε μέσα στόν χρόνο καί θά ἀποκαλύπτεται στήν αἰωνιότητα. Ἀμήν.